

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут лісового
і садово-паркового господарства
Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

ВПЛИВ УМОВ ВИРОЩУВАННЯ САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ ІЗ ЗАКРИТОЮ КОРЕНЕВОЮ СИСТЕМОЮ НА РІСТ КУЛЬТУР

О.М. Даниленко¹,

В.В. Гунал, кандидат тсільськогосподарських наук²,

А.А. Мостепанюк, кандидат тсільськогосподарських наук¹

¹*ДП «Харківська ЛНДС»,*

²*УкрНДДЛГА ім. Г.М.Висоцького, Харків, Україна*

Інтенсифікація лісгосподарського виробництва потребує розробки та впровадження нових технологій лісовідновлення і лісорозведення. У промислово розвинутих країнах велике поширення отримали технології вирощування садивного матеріалу деревних порід із закритою кореневою системою (ЗКС) та створення із його використанням лісових культур. В теперішній час зацікавленість до такого садивного матеріалу зростає і в Україні, оскільки є докази більш успішного його росту в культурах, особливо в жорстких лісорослинних умовах.

Вирощування садивного матеріалу із ЗКС порівняно з чинними технологіями має ряд переваг: ефективне використання насіння; можливість цілеспрямованого управління ростом сіянців для оптимізації співвідношення надземної та підземної частини сіянців; отримання протягом одного вегетаційного періоду 2–3 ротації високоякісного садивного матеріалу; продовження періоду садіння лісових культур; зниження витрат на доповнення лісових культур у зв'язку із високою приживлюваністю садивного матеріалу; підвищення загалом ефективність створення лісових культур. Особливий інтерес представляє інформація про те, що сіянці із ЗКС порівняно з сіянцями з відкритою кореневою системою в умовах зростаючої ґрунтової посухи є більш стійкими, це може бути важливою умовою успішної приживлюваності лісових культур.

Загалом агротехніка вирощування садивного матеріалу із закритою кореневою системою мало відрізняється від вирощування садивного матеріалу з відкритою кореневою системою в умовах теплиць та відкритих полігонів. При виробництві садивного матеріалу із закритою кореневою системою дотримуються аналогічних агротехнічних прийомів та заходів, що і при

виращуванні садивного матеріалу із відкритим корінням – підготовка ґрунту (субстрату), підготовка насіння, висівання насіння, догляд за посівами до та після появи сходів та ін.

В Південному лісництві ДП «Харківська ЛНДС» з 2008 р. успішно виращують сіянці із ЗКС. Нами був закладений дослід з вивчення приживлюваності та росту культур сосни звичайної, створених сіянцями із ЗКС, які були виращені у теплицях та на відкритому полігоні з однаковою агротехнікою виращування. Восени 2012 р. було закладено дослідні культури сосни звичайної в кв. 166 (зруб 2011р., ТЛУ – В₂) Дергачівського лісництва. Сіянці з ЗКС в контейнерах висаджували під лопату.

Отримані результати (станом на жовтень 2014р.) обліку приживлюваності і показників росту свідчать, що культури створені сіянцями з ЗКС, виращеними на відкритому полігоні з поливом, суттєво не відрізняються від культур, створених сіянцями з ЗКС, виращених у весняно-літній теплиці з поліетиленовим покриттям. Так, приживлюваність на ділянках із застосуванням сіянців, виращених в контейнерах на відкритому полігоні – 94%, а в теплиці 92%. На ділянці культур, створених сіянцями з відкритою кореневою системою (традиційний спосіб створення) приживлюваність становить лише 58%. Культури, створені сіянцями із ЗКС, виращені на відкритому полігоні мали середню висоту $36,7 \pm 1,07$ см, приріст за висотою – $17,2 \pm 0,75$ см та діаметр кореневої шийки – $9,8 \pm 0,38$ мм. При використанні сіянців із ЗКС, виращених у теплиці, культури мали такі показники: середню висоту $36,7 \pm 1,02$ см, приріст за висотою – $17,1 \pm 0,66$ см та діаметр кореневої шийки – $9,9 \pm 0,35$ мм. Показники культур, створених за традиційною технологією, були наступні: середня висота $29,6 \pm 0,94$ см, приріст за висотою – $15,0 \pm 0,77$ см та діаметр кореневої шийки – $8,2 \pm 0,40$ мм. Культури, створені садивним матеріалом із ЗКС незалежно від місця виращування сіянців, не мали між собою суттєвих відмінностей як за показниками приживлюваності, так і за біометричними показниками. Проте вони відрізняються від культур, створених сіянцями з відкритою кореневою системою, ця різниця доведена на 5%-му рівні значущості.

Результати даного дослідження свідчать про доцільність виращування сіянців сосни звичайної з ЗКС на відкритому полігоні з регулярним поливом в порівнянні з виращуванням в теплицях з поліетиленовим покриттям. Це буде сприяти суттєвому зменшенню собівартості їх виращування.